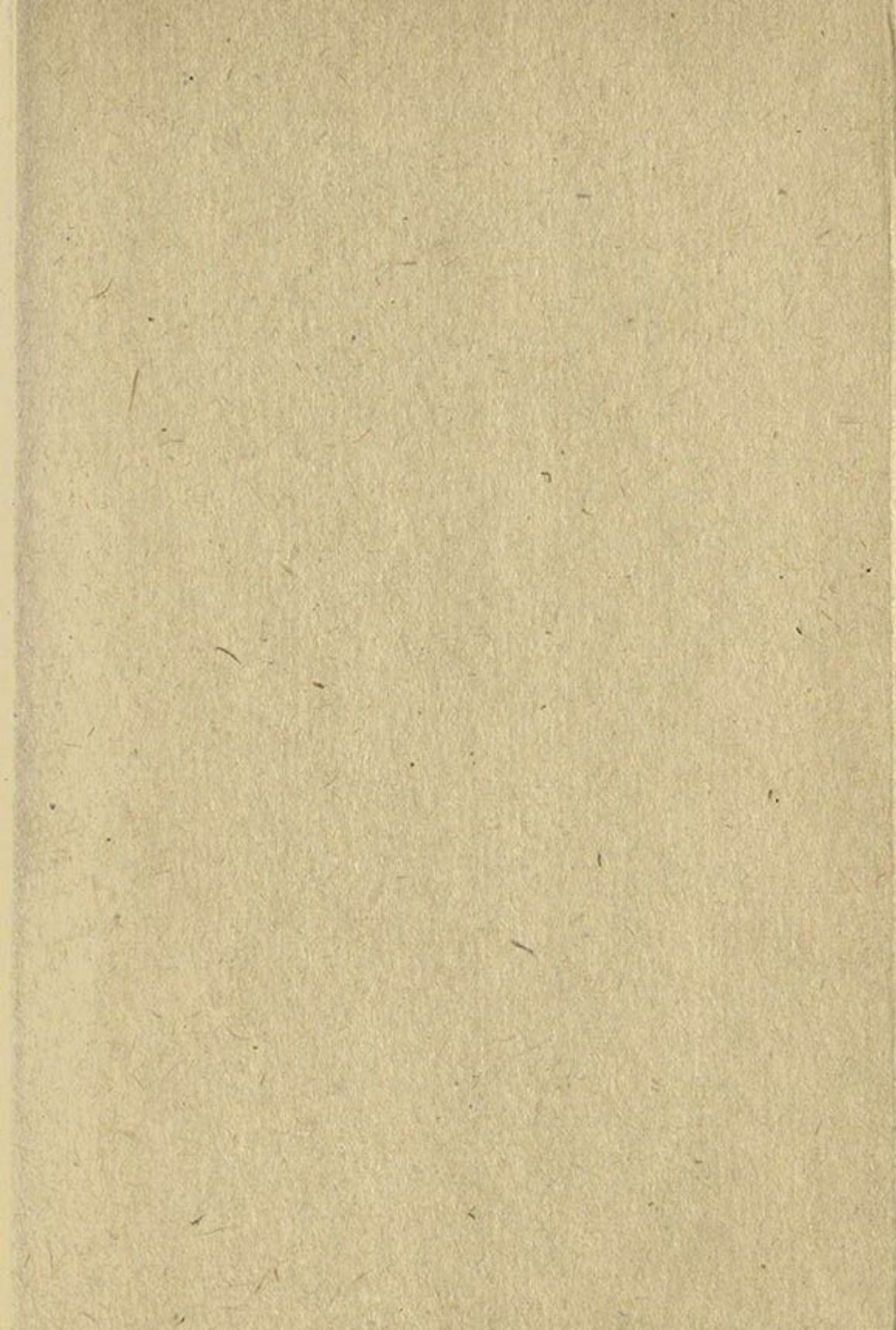

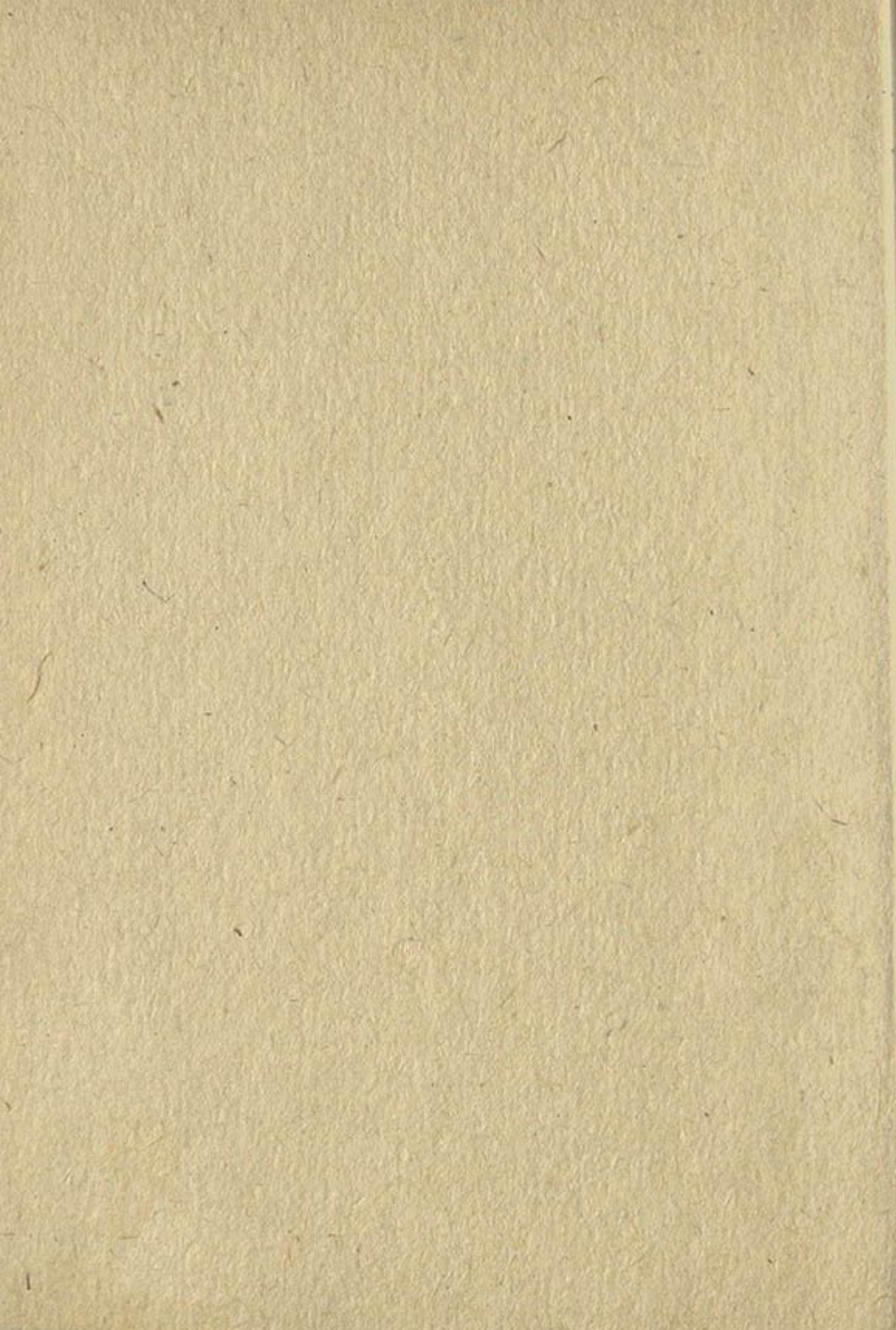
Ба 49285

Ба 49285 ПУШЧА Я.

Дні ВЯСНЫ

49285

ЯЗЭП ПУШЧА ^к

Ба 49285

ВЯСНЫ

БЕЛОРУССКАЕ Дзяржаўнае выдавецтва

30-24-0

25. 11. 6. 2009

Зялёны шум лясны
зьмятае сум з кустоў.
Праходжу дні вясны
пад воплескі лістоў.

Мінаю рубяжы,
цалую даляў медзь...
І хочацца ўсё жыць,
на бляск зары глядзець.

Мой дзень даўно пасьпеў,—
ён сыпле зёрны слоў.
Душой сагрэты сьпеў
прынёс я вам з лясоў.

Мне сёньня сьняцца сны,
што я друі, ня той...
Праходжу дні вясны
пад воплескі лістоў.

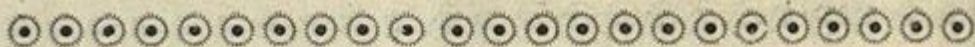

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 12 lines.

СТРУНЫ СОЛЦА

STANDARD FORM NO. 64

II

Ой ты, клёне, клёне мой зялёналісты,
над табой зара зараўкаю цвіце,
пад табой-жа горна плача цымбалісты.

Струны рвуцца, рвуцца ўсё часьцей, часьцей:
ой-да боль-балючасьць ў сэрца упілася.

Прысланіўся месяц да жарсьцьвяных сьцен;
абступілі радасьць чорныя балясы.

Скавытаць зубамі ўвосень воўк ахвоч...

Не лячыць-жа раны, не лячыць альясам,

калі ў песьні сьцюжа, калі ў слове ноч.

14-VIII—26 г.

НЯ ШУМІ, БЯРОЗА!

Ня шумі, бяроза, з клёнамі над пуняй,
ня хістайся веткамі наўслонь.

Трымціць, заходзіцца золатаструньне,
лісты люляюць ласку слоў.

Юнак музыка грае на цымбалах...

Люблю я струнны сьмех-рассып.

Калі бяроза лісьце асыпае,—
як шмат у ёй тады красы!

Цымбалы звонкія, званчэй зьвініце
пад ціхай беднасьцю сяліб.

Ліе зарніца колеры ў крыніцу
і золата асеньніх ліп.

Каліна ветлая гарыць ад соку,
цвітуць расою верасы.

Зьяцеў акорд, зьяцеў акорд высокі...

Люблю я струнны сьмех-рассып.

ПЕСНЯ ЮНАЦТВУ

Юнацтва, маё ты юнацтва,
ты вечна, як вечна й мастацтва!

Сягонья цябе я праслаўлю,
бы радасьць за сонечнай дальлю.

Ты маеш гарачыя вусны,—
сыграю табе я на гуслях.

Ірвуцца хай струны ў запале,—
акорды у сэрца запалі.

Душу аддаю ўсю дачыста,—
сьвяткую тваю урачыстасьць.

Хай ветры шалёныя веюць,—
люблю на душы я завею.

I

Пяшчотныя вусны душою сагрэты,
а погляд празрыста-упарты.

Ня воін Антоні, а юны poeta
схіліўся да ног Клеопатры:
пяштотныя вусны душою сагрэты.

Цалуе асмугла-ласкавыя персі
на шлюбна-бялёвай пасьцелі.
Апошнім ня будзе... ня быў як і
першым...

Цалуе бясстыднае цела,
цалуе асмугла-ласкавыя персі.

О, гордасьць! О, чыстыя майскія росы!
З масьліны зьмятаў вас Горацый!
Расплецены гнеўныя чорныя косы,—
застыў пацалунак гарачы.

О, гордасьць! О чыстыя майскія росы!

Кусаюць уцехі ўсе чэрствую лусту,
і сэрцы крывавяцца болем.

Poeta юнацтва аддаў на распусту,
а песьні суровым пабоям:

кусаюць уцехі ўсе чэрствую лусту.

II

Ветры ласкавымі сталі,—
ня сыплюць імжою-слатою.
Ружа з пахіленым станам
пялёсткі ўмывае сьлязою.

Нехта каліткаю скрыпнуў
з запалам, з дакорным імпэтам.
Зоры губляюць іскрынкі
на сумныя кудры поэты.

Лёгка, нэрвова ступае,
ня чуе душэўнага болю.
Песьня—ня скнара скупая,—
гармоніі, грацыі болей!

Людзі ўсе сталі „багамі“.
Пачуцьці, дашчэнту ня стлейце!
Гукі, ў сугучнасьці, ў гамы!
Маё залатое сталецьце!!!

Роспач зайшлася на скрыпцы,
у віхры стыхійным плянэта.
Нехта каліткаю скрыпнуў,—
музыкі, ў літаўры—поэта!

III

О, вечар, мой вечар зялёны,
у слове хвалююцца хвалі!
Поэту тры стройныя клёны
пад шаты свае захавалі.

Залоцяць сутоньне лістамі,—
краса іх з зарою асеньняй.
Як брацьця, плеч-поплеч пасталі,—
сягонья ёсьць іх ўваскрасеньне.

Кастальскай крўніцы ня маем,
няма й златагрывых Пэгасаў,—
а песьні аквечаны маем,
а песьні ніколі ня гаснуць.

Жыцьцё іх—нядоля ліхая,
цярнёвы вянок Беларусі.
Ўсьміхаюцца зоры над гаем,—
бель-срэбныя ткуцца абрусы.

Плач струнны за сэрца хватае,
ліецца са струн Апалона,—
то лірнік поэту вітае,
заўсёды к яму ён з паклонам.

О, вечар, мой вечар зялёны,
у слове хвалююцца хвалі!
Поэту тры стройныя клёны
пад шаты свае захавалі.

IV

О, Беларусь!

Тваё мінулае ў мармурах не застыла
і медзьдзю-бронзай ня зьвініць.

Яно ня знае готыкі, антычных стыляў,
ня знае колераў сузорчатых зарніц.

Яно пахована ў глыбокія курганы,—
крывёй-бальзамам гоіць сны.

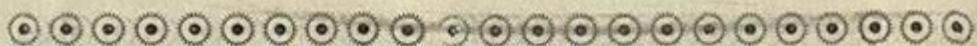
Твой гені, у мінулым паруганы,
да славы ўзьнімуць вольныя сыны.

Ты сілы траціла свае дазваньня;
цябе абплакаў на кургане клён.

Штогод тваё спраўлялі ўкрыжаваньне,
штогод гісторыі праклён.

Таму й мінулае ў мармурах не застыла
і медзьдзю-бронзай ня зьвініць.

Яно ня знае готыкі, антычных стыляў,
Ня знае колераў сузорчатых зарніц.

V

Прабіла зарніца дванаццаць гадзін,—
адчуў толькі гэта поэта адзін.

Прабіла яна яму сэрца наскрозь,—
успомніў Айчыну, ў якой ён узрос.

Успомніў цярпеньні народу свайго,—
душу апаліў жыватворчы агонь.

Лісты залатыя ён з клёну трасе
і песьні складае адвечнай красе.

8-XI—26 г.

Менск.

22
A C

7

МАСТАК

На стромкім усхоне
стаяў задумённы мастак.
Шум гонкае хвоі
навеяў таемнасьць і страх.
Глянуў на дол
ён маўкліва,—
сьціснуўся боль,—
— сплямлена кроўю каліна!—

Далей
ў хмялёвыя хвалі
кінуў праніклівы зрок:
смутку народу майго не схавалі,
тоіце нейкі няведамы змок!
Холад у вашым прадоньні!—
Скрухай наліўся душы яго хмель;
бачыць ён вобраз бясьсьмертны
мадонны,
стварыў што мастак Рафаэль.

Далі
празрыстымі сталі,
промені сонца
яснотай чало апавілі.
Їстота уся ў захапленні бясконцым,—
рукі прастор ахапілі.

— Любы мой, мілы прастору,
ў нашай забытай нізіне
сьцелецца новы шлях млечны!—
Вечарам зорыста-сінім
праходзіць ім будзе Марыя;
юнак прывітаецца чула,
з каханьнем у сэрцы затоена-вечным.
— О, сьветлыя зоры,
пад вэлюмам срэбным я з ёй заначую!
палкія вусны пяшчотай акрыю,

Ave, Maria!—

0 49285

КВЕТКІ КРАСЫ

LIBRARY OF THE

UNIVERSITY OF

CHICAGO

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

1888

* * *

Спатыкаем ўсе мы долю,
гукі песень—залаты рассып.
Лісьця льлюцца ціха долу,
маладосьць аддаўшы для красы.

Вее шэлест іх бяссоньнем,
хоць ты ў госьці зоры запрасі;
колеры іх яркнуць сонцам,—
дарагія сны сьмяюцца ў сіль.

Заблудзіўся хто у полі,
між аўсяных ніў, далін?
Гэта вецер там скаголіць,
лісьця ў пыл латошачы з калін.

Спатыкаем ўсе мы долю,
гукі песень—залаты рассып.
Лісьця льлюцца ціха долу,
маладосьць аддаўшы для красы.

ХВАЛІ

Звонна-імпэтныя хвалі
сонца вясны улюлялі.

Ў іхнім адценьні лілёвым
сокі асокі зялёнай.

Часта зара паласкала
косы свае ў іх са скалаў.

Часта русалка ўмывала
стан свой ласкава-бялявы.

Сінь іх—вясновыя ночы—
сьмех разьлівае дзявочы.

Хмельна-імпэтныя хвалі
ў далі крышталі ўлюлялі.

4/VI—26 г.

СЬВЕТЛЫХ ДЗЁН ХАРАСТВО

О, вясна, сьветлых дзён хараство!
Ў сонцацвеце губляюцца мары.
Сьмех дзявоча-пралескавы твой
патануў у ясноце, ў надхмар'і.
Вецер вольны плянэту абег,—
ў падарожжы мне з ім не агоркне.
Заклікаць выйду ў поле цябе,
пакланюся далінам, узгоркам.
З імі песьні складаў я раней,
з імі песьні складалі ракiты.
Быльнягі закалышуць мяне,
быльнягі—госьці сонца, блакіту.
Ой ты, цёплая радасьць палёў,
не хадзіць мне мяжой да крыніцы!
Ў ціхіх лозах як кошыкі плёў,
толькі ў песьні і можа прысьніцца.

Што было, таго сёння няма,—
зарасьлі сьцежкі мілыя зельлем.
У палёх расьцьвітае вясна,
у палёх веснавое вяселье.
Я пашлю дарагі ёй паклон,
і спаткаць выйду ў поле удачу.
Закалоціцца лісьцямі клён,—
я пад ім песьняй горкай заплачу.
О, вясна, сьветлых дзён хараство!
Ў сонцацьвеце губляюцца мары.
Сьмех дзявоча-пралескавы твой
патануў у ясноце, ў надхмар'і.

21/III—26 г.

* * *

Высіцца, высіцца арка...
Ветры прыпалі к зямлі.
Сонца вясновае яркне.
Песьні ў палёх расьцьвілі.

Выбег дзень спуджаным лосем,—
белыя кудлы трасе.
Лозы ля рэк не галосаць...
Песьні цудоўнай красе!

Вусны вясны васільковай
сонечны солад нясуць.
Дух мой сягонья ня скован,
дух мой сьцюдзёніць расу.

Будзе і радасць, і шчасьце,—
вырастуць кветкі красы.
Ветры ня будуць іх шастаць,
ветры—напевы вясны.

Сьніцца мне з зорамі вырыс...
Песень ня хочу другіх;
з імі ў дуброве я вырас,—
буйства для іх дарагіх.

Гром з навальніцай, як хлыне,—
схіляцца ніцам усе.

Зелень вясновае плыні
радасьць з вачэй маіх сьсе.

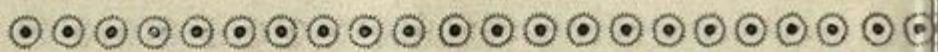
27/III—26 г.

Сёньня
вочы свае праглядзеў...
Хараство,
прыгажосьць
у палёх.

Расьцьвітае
там сонечны дзень
і туман
над далінай ня лёг.

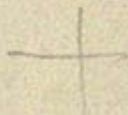
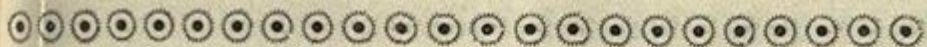
А помню,
мяне ён пужаў:
здавалася,
зданьні
выходзяць з яго.

Ўсю істоту
ахопліваў жах,—
уцякаў
у дуброву бягом.

І адтуль галасіў:
ня пужай,
не заві,—
ў тваёй шэрані
скрухі падзол.
Над мінулым
залом я завіў,
мне ня страшна
сьцюдзёная золь!

13, IV—26 г.

* * *

Смутае сьлязой адцвітае на скронях...

Дайце мне, дайце мне новых настройў!

Песьню злажу на вясёла-хмялёвы я лад,—
светлае раньне ў палёх сустракае мой брат.

Шолах кляновы чупрыну яго хай разьвее ..

Ціхая радасьць! Песень маіх залатая завея!

Хочацца сёньня ў вянок мне усьмешку завіць,—
хай яе спырскаюць сьвежыя колеры чыстых
зарніц.

Шчодро рассыпаны росы на клёнах,—

смутае сьлязой адцвітае на скронях.

* * *

Ой за лугам, лесам разьвясёлая зара
абуджала маладзіцу, абуджала рань.
— Расьцьвітай лілеяй, расьцьвітай, мая краса,
вусны хай умые бель-сьцюдзёная раса.
Зьвяў зары румянец у пахмельлі залатым,—
іскрамі ільсьняцца масянжовыя лісты.
Зрок смуглява сьвежы у крыніцы люстрыць
рань,—
яна вышла з сонцам, вышла з ясным на
курган.
Галаву схіліла—аддала зямны паклон,—
ветліва ўсьміхнуўся малажавы клён.

24-VII—26 г.

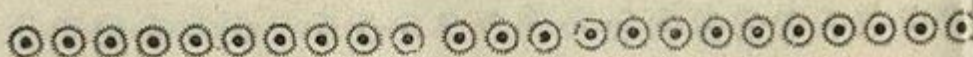
* * *

Любыя, мілыя ліпы—
радасьць квяцістых нізін!
Кволіцца ласкавы ліпень,
шумы калосяць азім.

Дні загарэлага лета,—
сочыцца сонца з суніц.
Далі апырсканы цьветам,
далі схіліліся ніц.

Цісну лістоў я далоні;
золата сыплюць аўсы.
Ласкі даліны зялёнай,
ласкі таемнай красы!

16-VII—26 г.

* * *

Ой ты, краса палёў далёкіх,
зялёнасьць сочнае травы!
Шуміць лісьцё ў павеве лёгкім,
шуміць сасоньнік баравы.
Прастор ты мой, прастор аўсяны,
і вы ў тумане паплавы!

Пайду зарой апаясаны,
спаткацца з госьцем дарагім...
Вятры ўзьвіюцца над лясамі
і мне сьпяюць завейны гімн
Віхры ў стыхійнасьці шалеюць,—
адвечны лямант дораг ім.

Сарву бялявую лілею,
надзею ласкай атулю,
а месяц ухаплю за шлею.

Прастор бязмежнасьці люблю,—
спавіта сіль у яснацьветы...
Я з ёй узяў свавольны шлюб;
Я сын Зямлі, я сын Плянэты!..

30-V—26 г.

МЭЛЁДЫЯ

Расхрыстаўся
дзень над ялінай,—
іскрыстыя
колеры скрозь.
Сонца віном
пахмяліла
лісьцё залатое
бяроз.
Песьня красы
ня утоіць,—
запляце
у сонэтны вянок.
Асыпаюць аўсы
пад напеў каласы.
Бляск самотны
зарнічыць
узвыш.

Высокія ноты,
звініце!
Горда
злятайце, акорды,
з стыхійнай душы.

5-VIII—26 г.

* * *

Маёй песьні ніхто не ачэрніць,
і ня выцьвітуць строфы ад рос.
Пазрываў у маленстве я церні,
з жоўтацьвеценю смутак атрос.

Сягонья-ж аддамся пачуцьцям,
што прынёс ад таемных нізін.
Мая песьня ў палёх значуе,
там такая зялёная сіль.

З ёю разам і я на узьмежку
слухаць буду дарог перазвон.
Абніму там зарніцаў усьмешку,
абніму і схілюся на дол.

Маёй песьні ніхто не ачэрніць,
і ня выцьвітуць строфы ад рос.
Пазрываў у маленстве я церні,
з жоўтацьвеценю смутак атрос.

12-IV—26 г.

* * *

Ня сьніў, ня думаў, не гадаў,
што так са мною стане...

Сьлязамі горка плача даль
і клён з кароваю ля стайні.

Які у гэтым 'кволы боль,—
гатоў абняць, схапіць рукамі.
Ня буду ў песьні буйным больш,
калі карова зарыкае.

Чупрыну зьвешу я тады,—
няхай расчэша вецер русы.
Туман бялява-малады
расу зьбірае ў Беларусі.

А зорка ясная ў кустох
лісты цалуе палахліва...
Паклон да ног траве густой,
паклон нізінам і далінам.

Хадзіў-жа тут ня раз, ня два,—
аброс вунь мохам дзікі камень.
Расой умыю сёньня твар
і абніму зямлю рукамі.

...эшт * * * эшт отш

Праплюскочуць гады, бы вада,
пашчапаецца сэрца нашчэнт.
Для жыцьця, што магу, ўсё аддам,
стану больш задумённым яшчэ.

Ужо ня буду свавольным такім,
спахмурнеюць павекі вачэй.
Я згублю свой бярозавы кій,
а таксама й сярмягу з плячэй.

Вечарам выйду ў прастор,—
пэўна ногі завязнуць ў пясках.
Не спаткаю сваіх там сясьцёр,
не пайду ў апантаны падскок.

Застануся адзін адзінок,—
будзе песьня ў палёх адцьвітаць.
Завію дзень апошні ў вянок,—
больш ня будзе каго мне вітаць.

8-IV--26 г.

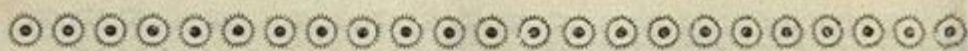
БРАТЫ ВЫ МАЕ!..

Браты вы мае, дарагія браты,
ўзьнімаю кілішак за ваша здароўе!
Хоць песьні маёй і зьлятаюць лісты,
хоць колеры яркнуць іскрыстаю кроўю.

Мы студзім часамі ў бядзе на ваду,
і радасьці зорнай ў бязьмежнасьці просім.
Пайду я, пад посьвісты ветру пайду...
Абвее мяне хай кляновая просінь.

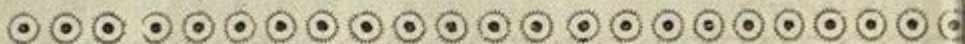
Паклонам у пояс схілюся зары,
і водблескам кос залатых абвіюся.
Спаткаюць мяне у дарозе зьвяры,—
апошнія госьці дуброў Беларусі.

Рабіна з калінай наземяць гальлё,
і кроў праліюць сваіх ягад увосень.
Абступяць зьвяры мяне дзікай ганьнёй,
і ў сінь, белазорую сінь загалосцяць.

О, зьяры, дзіка-чулыя брацьця зьяры,
дні наступныя род ваш падлічаць!
Хоць бяры сьлёзы вашы ў прыгоршчы зьяры,
і ўывай імі твар свой—аблічча.

Як шумелі, шумець гэтак будуць брады,
і плысьці хвалі будуць павольна і роўна.
Браты вы мае, дарагія браты,
ўзьнімаю кілішак за ваша здароўе!

Прыгоршчамі я іх зьбіраю
і песьню весялю.

Пайду сьпяваць па родным краі,
пад хвойны шум-салют.

Я там свайго спаткаю брата,
там буйства растрасу.

✓✓✓ Я струн ня буду ў шуме кратачь,
з лістоў зьмяту расу.

Абняўшыся, мы разам пойдзем,
блудзіў-жа там я скрозь.

Ўсьміхнецца нам бялявы поўдзень
на сьцежцы буйных рос.

* * *

Сьлязіны буйныя упалі,—
ў іх сэрца разарвала жаль.
Завіўся ночы чорны шаль,
брыльлянцяцца расою далі,—
сьлязіны буйныя упалі.

Шчыміць балюча крыўды рана,—
не загаіць яе вачам.

Няўжо мне, сьцяўшы боль, маўчаць
і аж да самай сьветлай рані?

Шчыміць балюча крыўды рана.

Пайду да быстрае крыніцы
і гора, сум свой разьнясу.

Я сьлёзы агарну ў красу,
а не ўпаду да ног я ніцам.

Пайду да быстрае крыніцы.

Сьлязіны буйныя упалі,—
ў іх сэрца разарвала жаль.

Завіўся ночы чорны шаль,
брыльлянцяцца расою далі,—
сьлязіны буйныя упалі.

* * *

На сэрцы раны ёсьць,—
ня змые іх палын.
Я сёньня толькі госьць,
люблю палёў сіль—плынь.

Люблю я ветру сьвіст,
люблю дубровы звон.
Далін, нізін расхліст
вітаць гатоў ізноў.

Люблю таемны шум...
Няхай смыліць сьпіна,
але нашто душу
на церні расьпінаць?

9-III—26 г.

✓

+

* * *

Ў чыстым полі на кургане
маладыя клёны
вартавалі,
далі.

Ў іхнім шоламе зялёным
зоры зорнае міганьне
адсявалі,
расьсявалі.

Дажжавыя хмары-хвалі
асыпалі іх
асеньнім жалем.

Ветры песьні калыхалі
ў іхнім лісьці малажавым.

На усходзе сонца
яны сонечна шумелі.

Я заўсёды моцна
ап'яняўся
іхнім шумам-хмелем.

Радасьць сэрца ён параніў
і ў душу запаў глыбока,—
вось таму
вясновым раньнем
у мяне сьляза спадае з вока.
Вось таму і шлю паклоны,
слоў сугучных граньне.
Ой, вы клёны,
мае клёны,
ў чыстым полі на кургане!

Я аддаў дню вясноваму дань,
я схіліўся паклонам вясье. ✓
Сённяя восені чорная здань
золь—слатой асыпае мяне.

Нешта зябка на сэрцы чагось, ~
ўсю дазваньня калоціць душу.
Няўжо восень мой жудасны госьць?
Няўжо восень я ў песьні нашу? ~

Мне становіцца страшна за лёс,—
з сінь-вачэй маіх смутак імжыць.
Ой, чаму не праліў я ўсіх сьлёз
на зары, пачынаў калі жыць.

Эх, ты песьня, ты песьня красы, ~
ой, нашто давяла да бяды?
Ты ўвесь боль мой у гуках рассып,
утапі яго ў лыжцы ў вады.

Але не, не ўтапіць мне душы,
захлынуся лепш з песьняю сам.
Вольны вецер мне гімн прашуміць,
а зьвяр'ё з мяне кроў будзе ссаць.

Клёны з ліпамі схіляцца ніц
і асьвеціцца зорамі дзень.

Мой апошні акорд празьвініць,—
даль прыцісьне яго да грудзей.

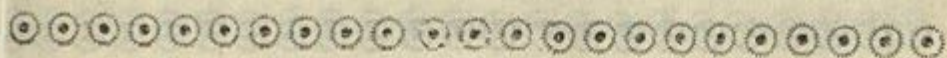
Нешта зябка на сэрцы чагось,
ўсю дазваньня калоціць душу.

Няўжо восень мой жудасны госьць?

Няўжо восень я ў песьні нашу?

10-XI—26 г.

Менск.

✓ Вечна
 ўвечар
вечер
 з сьвістам.

Зоры сьцелюць шоўк
над далінаю імглістай.
Падарожны ў лес зайшоў
памаліцца з лістам.

Пуста,
змрок прылёт пад кустам.

Сонца ўсходзіць паміж гор
і сьпіну залоціць зьверу.

Усё-ж ня веру,
 ой ня веру,

што мажорам
 граюць на жалейцы,

што мажор
 ў прасторы льлецца.

Адлятае ў вырай жораў...

Ну, няхай,

няхай

і гэтак.

Ой шумі вясною, гай,

ў перазвоне кветак!

Я сягонья босы,

я хаваю ў жменю стыд.

Ой вы, сосны,

мае сосны,

сосны,

48,49
X
песенны запал астыў!

На грудзёх жыцьця

апаўшыя лісты.

Вечна

ўвечар

вецер

з сьвістам.

Зоры сьцелюць шоўк

над далінаю імглістай.

Падарожны ў лес зайшоў

памаліцца з лістам.

21-III—26 г.

НА ДАРОГАХ КРЫЖАВЫХ

На дарогах крыжавых
сівер з ветрам лямантуе.
Гэй-жа вы,
гэй-жа вы!
Ў поле з вамі паляту я.

Сьніцца мне прастор
і завеі у даліне.
Хоць да зораў там прастой
пры асьнежанай яліне.

Ой-ды ў садзе
роніць цьвет-бель вішня.
Завяду-ж я струны,
завяду ды на завейны строй.
Мне ня рваць адцьвіўшай
руні,
мне краса ўмывае скронь.

Я ня знаю, каго цешыць?..

(Воўк увосень вые).

На ўсіх сьцежках

ды завеі,

ўсё завеі

сьнегавыя.

Хто, ну хто заве іх?

Яны сэрца не атуляць,—

анямець-бы ў іхнім шуме.

Загубілі песьню залатую,

загубілі ў суме.

На дарогах крыжавых

сівер з ветрам лямантуе.

Гэй-жа вы,

гэй-жа вы!

Ў поле з вамі паляту я.

15-1—26 г.

— існує у історії людства
струна
настроєна
страшно

* * *

Песьня цьвіце,
адцьвітае пад хмелем,
сьмех у завях губляе.
Далі,
бель-сьнежныя далі...
Сеюцца,
сыплюцца
долу лілеі.

Вуснамі радасьці
цьвецень цалую...
Кветкі маёй вы палітры!
Хмельна-шалёныя рытмы
з скогатам,
рогатам
справілі гулі.

Сьвішчуць
узлётныя сіверы ў высі,—
струны
настроены
стройна ..

Музыка, лійся!
Прасторна!
Ў дзікай завеі
завійся,
узьвійся!

Гончыя ветры
імчацца узгор'ем,—
хіляцца сосны,
яліны.

Ой вы, разлогі, даліны,
смутак спакойны
душы не агорне!

З ім кожны дзень
спатканьне.

Яго у песьні панясу
на жвірыста-

халодны камень;
ён болей там ня вырасьце.

ЎЗЬВЕЙСЯ, ВЕЦЕР

Ўзьвейся, вецер, ўзьвейся па-над стогам,—
мы жывём бяз імені сьвятога.

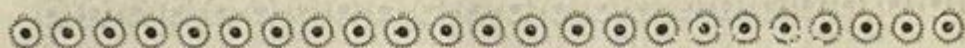
Бяз крыжоў хрыстовых моўкнуць далі,—
досыць дух і сэрца расьпіналі.

Хмары болей сьлёз ня сыплюць золкіх,—
зацьвітаюць на кургане зёлкі.

Зоры льлюць віно ды на даліны,—
хто-ж сягонья духам баязьлівы?

Завіліся сьцежкі ў пералогах,—
адцьвіла у цернях сьвятасьць бога.

28-VII—26 г.

* * *

Вечнае Раньне-Мэсія,
высьмяглі раны зямлі!
Вечарам зелена-сінім
ветры расу ўсю зьмялі.

Песьні пасьвістывай, сівер,
ў золка празрыстую стынь!
Зоры паўзорылі сьвірань,
зьняты хрыстос са сьвятынь.

Розум мой з думкаю чорнай,
вязьне натруджаны крок.
Босым праходзіў учора,
пальцы папляміў у кроў.

Лягу касьцьмі на руінах,
ў сэрцы струхлявіцца злосьць.
О, дарагая краіна,
сына уцеш ты да сьлёз!

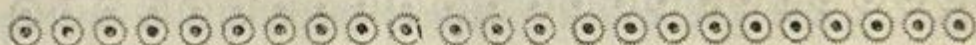
16-VII—26 г.

— міжэт к вэўгедару
на мне ў маўківаці дэвісці
Нахам расстэўнаць вярні
Віданька ў вэўгедару ва

* * *

Я ведаю —
у кожнага пачуцьці ёсьць
і кожны імі з нас жыве.
Ў адных—
заўсёды скаліцца на сэрцы злосьць,
ў другіх —
сьмех сонечных завей.

У думках часам:
холад, цень,—
душа атулена імглою...
Я ад жыцьця уцехі не хацеў,
калі краіны сэрца ранамі цьвіло.
Хоць вусны жаліла аса,
хоць сьцюжай веяла з зарніц,—
казаў:
схіляць няма чаго чала
і падаць ніц.

Ўрадзіўся я такім,—
ня мне ў маўклівасьці цьвісьці.
Няхай расступяцца вякі
да сьветлага ў жыцьці!

30-VII—26 г.

З ЦЫКЛЮ „ЗАХОДНЯЯ БЕЛАРУСЬ“

Затрасьліся у лесе асіны—
сіроты, як-бы без сям'і...

Нехта вусны да сіня насініў
і раны цалуе зямлі.

Нехта локці ў шаленстве кусае
і цела грызе на кускі.

Не сьпяваюць яму больш:—Осанна!—
сьлед яго замятаюць пяскі.

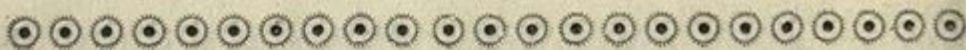
Шмат было іх чужых-чужаніцаў,
і кожны нам косьці крывіў.

З нашмі сёстрамі праглі жаніцца,
выпіць каб болей крыві.

Дык таму і трасуцца асіны—
сіроты, як-бы без сям'і.

Знаем, хто вусны да сіня насініў
і раны цалуе зямлі.

26-V -26 г.

ПАНСКАЯ НАВАЛА

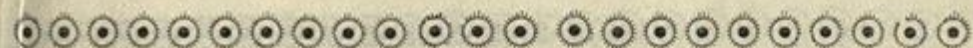
Зажурыліся вёскі, пахілыя сёлы,
затушылі газьніцы ў сьвятліцах.

Няма там сягонья, няма там вясёлых, —
у вачох гора жалем імгліцца.

Не бярозы ў дуброве схіліліся долу
і зямлю ашчаперылі гольлем, —
гэта маткі і жонкі галосаць над доляй,
надрываюцца сэрцы іх болем.

Сёнья кроў налівае зара у кілішкі,
радасьць душы апляло павуціньне...
Павялі беларусаў паны на Лукішкі,
павялі па цярнёвай пуціне.

Іх сьлядоў не засыпаць сівымі пяскамі, —
застануцца яны на сталецьці, —
Шчэ успомняць, як цела ірвалі кускамі,
і помста крывёю пральлецца!

О, мая ты Краіна ў адвечнай няволі,
навалу ты церпіш чужую!

Дзіка-панскія банды ў зьвярыным свавольлі
цябе расьпінаюць, крыжуюць.

Абмыю я песьняй крывавыя раны...

Ой, ты гора, народнае гора!..

А ўсё-ж веру, што сонечна-сьветлае раньне
щчэ Краіну атуліць, прыгорне.

Менск, 2-ІІ—27 г.

О Р К Е С Т Р Ы

Оркестры, будучнасьць страчайце маршамі!
Я дзень сягоньнешні аддам за заўтрашні.

Напевы з гімнамі—стыхійнай вечнасьці,—
мой дух, маё чало красой уквечаны.

Каменьне дзікае сьлязою точыцца,—
з крыніц зямлі вада жывая сочыцца.

Умыйся ёй, мой брат-юнак зьнявераны,—
прадоньне вечнасьці людзьмі нязьмерана.

Оркестры, будучнасьць страчайце маршамі!
Я дзень сягоньнешні аддам за заўтрашні.

29-VII—26 г.

РАБІНДРАНАТ ТАГОРУ

Увосень 1926 г. Рабіндранат Тагор меўся праяжджаць цераз Беларусь і затрымацца на пару дзён у Менску. Беларускае літаратурна-мастацкае згуртаваньне „Узвышша“ было падрыхтавала яму невялічкі зборнік, у які ўваходзіў і гэты верш.

Зара-зараніца цьвіце ў паднябесьсі,
залоціць красою разлогі.
Далёкі па вёрстах, а блізкі па песьнях,
я кветкамі ўсыплю дарогі!

Прайдзіся па іх ты, прайдзіся, чаканы!
Сьляды застануцца сьвятымі.
Цябе абніму я, як бацьку, рукамі,—
пачуцьці ў сталецьцях ня стынуць.

Хацелі народ мой чужынцы зьняславіць,
і сэрца скрывавіць на раны.
Бэнгаліі гордасьць, Бэнгаліі слава!
О, гені народаў забраных!

У песьні табе я стыхіяй малюся,
і кленчу на дзікім кургане.
Кветкі крывы парасьлі ў Беларусі,
поэта мой любы, каханы!

на перу дэж у Мінску, сьпеў
дзекіх пісьмаў на мастацтва
справалячы. Уважліва, ды
на перахваліваючы перапіскі
зборнік, у які ўвахоўваў і тэ
лічбы

Зара-завілілі ў палітэсцыі
завошчы крассою вэлопі.
Далёкія вэрсты, а бліжэй па пернях,
і кветкамі ўсмілю народзі
Прайдзіся па іх ты, прайдзіся, накарні!
Сьвятлы астапушы сьвятлы!
Цябе вбніў я, як бацьку, дзікімі —
паўшчы ў сталецках на стынцы.

ЗАЛАТОЕ ПАХМЕЛЬЛЕ

НЯ ШУМЕЦЕ, ПЕТРЫН

На быльнэс у каляне пасок,
І на вельчэ сумуе у ласок,
то дзвучыла дубровай ціце,
што радамы утратіла дзень.

На лісьці закурэнік у сіль,
І на смутак асэндзі асін;
то прадольне вачэй аглядаў,
што хлапав мадалы утэкаў.

На тужы дзі рату пагубаў,
І на сярэце зьяе між плям;
то сыгналы пэтуць на ласку —
што зьяе пагубляла бяску.

На каляна ад сону гарыць,
І на крок утэчла зьяе тры;
што ласка ў жыцьці аглядаў,
І на тэры працяжыла тэры.

ЗАДАТОЕ ПАХМЕРЦЕ

Гарна сэрцаваіна на рэйкі
Белыя горады, Беларусі слава!
О, гэты народы збратаны!
У лясамі тэба я спыжыў маліцы,
І клануў на дзікім кургане.
У гэтым краі патэрыя ў Беларусі,
Гэта жывы народы жыцця.

НЯ ШУМЕЦЕ, ВЕТРЫ!

I

Ня быльнѣг у даліне пасох,
і ня вецер сумуе ў лясох:
то дзяўчына дубровай ідзе,
што радасны ўтраціла дзень.

Ня лісты зажурыліся ў сінь,
і ня смутак асеньні асін:
то прадоньне вачэй агнявых,
што хлапец малады угнявіў.

Ня туман ды расу пагубляў,
і ня срэбра зіе між плям:
то сьлязіны цьвітуць на пяску,—
што яна пагубляла ўвясну.

Не каліна ад соку гарыць,
і ня зорка ўзышла з-за гары:
гэта вуснаў жывы агняцьвет,—
ў іх запале праменіцца сьвет.

Не трава зашумела ў лугох,
і ня лён у лагчыне палёг:
гэта косы павісьлі на стан,
горкай распачы час як настаў.

Ня быльнёг у даліне пасох,
і ня вецер сумуе ў лясох:
то дзяўчына дубровай ідзе,
што радасны ўтраціла дзень.

хосяк ў сумуе рэбавані і
дэці наводдуд вшыўсід от
анэад вшыўсід інірэдсд отш
аніс ў рэпідржкэ ітэіт рН
нісб інанэс жатумэ яні і
хываніс йеуэс аннодэсд от
ўівантү мдвпэм дэпвпх отш
ўрпдүтвп ўэсд мд нэмүт рН
мвпп жім эніс врдсрз рН і
— ўнрвп яні адүтвпд інііккпс от
ўнрвпў вкпдүтвп яні отш
рпкпдт ўнрвп дс аніпк эп
мрпдт вэ-э вшыўсід вкдсэ яні і
— тэвпмрпвп мвпж ўнрвп втэт
ўрвэсд анцінэмрпд яніпсэс хі

ІІ

Ня шумеце, вятры,
увечар з клёнамі!

Ой, дуброва мая,
дуброва зялёная!

Маю жаль на цябе
сьлязамі скроплены.

Расыпайся, сьляза,
па лісьці кроплямі!

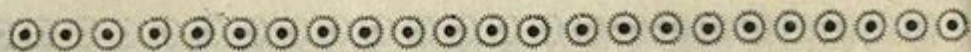
Я ў прыгоршчы зьбяру
і распач спырскаяю.

Расьсявайся, туга,
ў самоце пырскамі!

Нешчасьліва мая
дарож дзявочая, —
абступілі яе
скрозь сьцежкі воўчыя.

Ды пайду я, пайду
у даль з паклонамі.

Ой, дуброва мая,
дуброва зялёная!

Не паіла ліста
ты сытна сокамі,
не ўрадзіла яго
ты мне шырокага.

Ня прыкрыла сьлядоў
свайго я мілага,—
замялі-ж іх вятры
пяскамі сівымі.

Ён дастаўся другой
у ноч купальскую,—
не галубіць мяне
ён болей ласкаю.

Ня прыждала сватоў,
гульні вясельнае.
Я адна—сірата
у ноч асеньнюю.

Ня шумеце, вятры,
увечар з клёнамі!
Ой, дуброва мая,
дуброва зялёная!

III

Пасьцілайся, смутак,
пасьцілайся каляровы!
Ходзіць-блудзіць хлопец,
ходзіць-блудзіць каля рову.

Спахмурнелі вочы,
спяхмурнелі чорны бровы,—
падышоў як толькі,
падышоў як да дубровы.

— Ня сумуйце, сосны,
ня сумуйце сіратліва!
Расьцьвіце увесну,
расьцьвіце нашоў каліна.

Я спаткаў учора,
я спаткаў палёў красуню.
Ёй аддаў напевы,
ёй аддаў усю красу я.

Васілёк блакітны,
васілёк мне падарылі
лебядзіны рукі,
лебядзіны белы крыльлі.

Захаваў на памяць,
захаваў глыбока ў сэрца,—
ён сягонья вяне,
ён сягонья з жалю рвецца.

Не астылі мары,
не астылі успаміны
аб былой дзяўчыне,
аб былой галубцы мілай.

Варкавалі вусны,
варкавалі ў млявым пале.
Часта мы блудзілі,
часта мы ўсю ноч ня спалі.

Я галубіў шчыра,
я галубіў кары вочы.

Не забыць ніколі,
не забыць сьлязін дзявочых.

Мне здаецца, бачу,
мне здаецца, яны ў шуме.
Іх штодзень у думках,
іх штодзень ў душы нашу я.

Пакахаў увесну,
пакахаў пад шопат вецьця.
Раскахаю ўвосень,
раскахаю ў надсьвецьце.
Стану вольным птахам,
стану вольны сваім духам.
Што было, ня будзе,
што было, названь патухне.

Не пайду пад клёны,
не пайду зрываць лісточкі.
Ня прыкрыю болей,
ня прыкрыю я сьлядочкаў.

Ня схмурнеюць вочы,
ня схмурнеюць чорны бровы, --
падыйду як толькі,
падыйду як да дубровы. —

23-IV -- 26 г.

Дзьвярэй

больш рука не адчыніць.

І ня ўступіць нага на парог.

Не паверу

ніколі дзяўчыне,

як і ветру з завейных дарог.

Не паверу

у словы ад болю,—

хоць і змочаны ў смутку слязьмі.

Узьвіюцца

вятры хай над доляй,

усьміхнецца любоўна і ім.

12-VI-26 г.

Я СТАЮ ПАХІЛІЎШЫ ЧАЛО

I

Каханьне, залатое каханьне,
я стаю пахіліўшы чало!

Не спаткаў я цябе пры кургане,
не спаткаў у завейных палёх.

Ты само да мяне маладога
прыгарнулася палам сваім.
Сонцавеялі далі, разлогі,
сонцавеяла радасьць у сінь.

А песьні, ветравейныя песьні
заліваліся хохатам хваль.

Яны з сэрца каханьне разьнесьлі,
яны з сэрца памчаліся ў даль.

У той вечар самоты ня песьціў,—
хваляваўся усплёскам надзей.

Ціха зоры сьмяяліся ў вецьці,—
я на іх задумённа глядзеў.

Разгадаць мне хацелася ўсьмешку
аднэй зоранькі яснай, як дзень.
Ружавела каліна на ўзьмежку,
я прыціснуў яе да грудзей.

Хай яснасьць, сьветлазорая яснасьць
перальлецца ў вачох дарагіх.
Болей вецер рукамі ня сплясьне,
застанёмся з табою ўдваіх.

Застанёмся, мая ты красуня!
Я ня ведаў уцехі ў жыцьці.
Мне раслухаць хацелася ў шуме,
аб чым ліст да ліста шапаціць.

Яна слоў мне тады не казалы,
яе вусны палілі мой твар.
Ня было, ня было ў песьні жалю,
толькі кідала сэрца у жар.

А што далей... у ветра спытайся.
Пакахаў, як ніхто, пакахаў.

Ой, ты Стася, смуглявая Стася,
ўгадаваў цябе Случчыны гай!

Ты расла там адна сіратою,—
вочы карымі сталі ад рос.

Вось кахаю цябе мо' за тое,
што і сам я ў самоце узрос.

II

Срэбны вечар упаў на калені.
Між далін-лугавін сьпіць юнак.
Заіскрыліся зоры з каменяняў,
заіскрыліся пунсам віна,—
каляровасьць сваю на туман,
на туман.

Цяжка шчасьце ў дарозе налучыць,—
да яго скрозь імглістасьць ідуць.
Ой, бярозы над рэчкаю Случай
калаціліся ў сьне на ваду.
Заглядзеўся я тут на адну,
на адну.

Ціха хвалі крышталілі ў далі,—
ў пералівах іх чуўся напеў.
Моўчкі лісьця на дол ападалі,—
час красе адцьвітання насьпеў.
Спляміць смутак яе не пасьмеў,
не пасьмеў.

Чуткі-весьці хадзілі ў дуброве:
хто красуні касу завіе.

Падарыла ты мне чорнабровасьць,
падарыла і песьні свае.

Болей ім у палёх ня зьвінець,
ня зьвінець.

Мары сеялі сны над узвышшам,
мары цёплыя ў сіль паплылі.

Ты цвіла каляровасьцю вішні.

У палёх вецер воўкам ня выў,—
калыхаў з сьмехам ён паплавы,
паплавы.

Змрок схаваўся пад лісьцямі клёну.

Мне хацелася ціш цалаваць.

Помню, ах помню хмялёвасьць:

пахілілася ўніз галава,
пахілілася ўніз, бы трава,
бы трава.

Як біліся сэрцы заўзята,
ня скажуць ніколі лісты.

Нат' Хрыстос ня ўстрымаўся-б расьпяты
на парозе сьвятыні-сьвятынь.—

Толькі целам, душою астыў,
ён астыў.

Просінь сыпала зор мігаценьне.
Пахіліўся у явара стан.
Я спаткаў у даліне дзьве цені,
а таксама таемнасьці здань...
Сонца жыцьця, па-над кручай устань,
гэй устань!

Цяжка шчасьце ў дарозе налучыць,—
да яго скрозь імглістасьць ідуць.
Ой, бярозы над рэчкаю Случай
калаціліся ў сьне на ваду.
Заглядзеўся я тут на адну,
на адну.

19-III - 26 г.

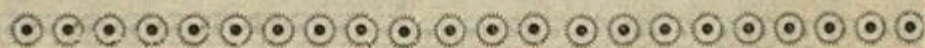
* * *

Выгляд твой малажавы зблажэў,
ты ўжо стала ня тая, другая.
Да мяне прытуліся бліжэй,
хоць зарніца ў палёх дагарае.

Нашто сьвецяцца сьлёзы ў вачох
і спадаюць расой каляровай?
Палажы мне чало на плячо,
ня сумуюць хай хмурыя бровы.

Нечакана цябе я сустрэў,—
твае вусны красою палалі.
Зорны сьмех рассыпаўся між дрэў,
і ўсьміхаліся зорамі далі.

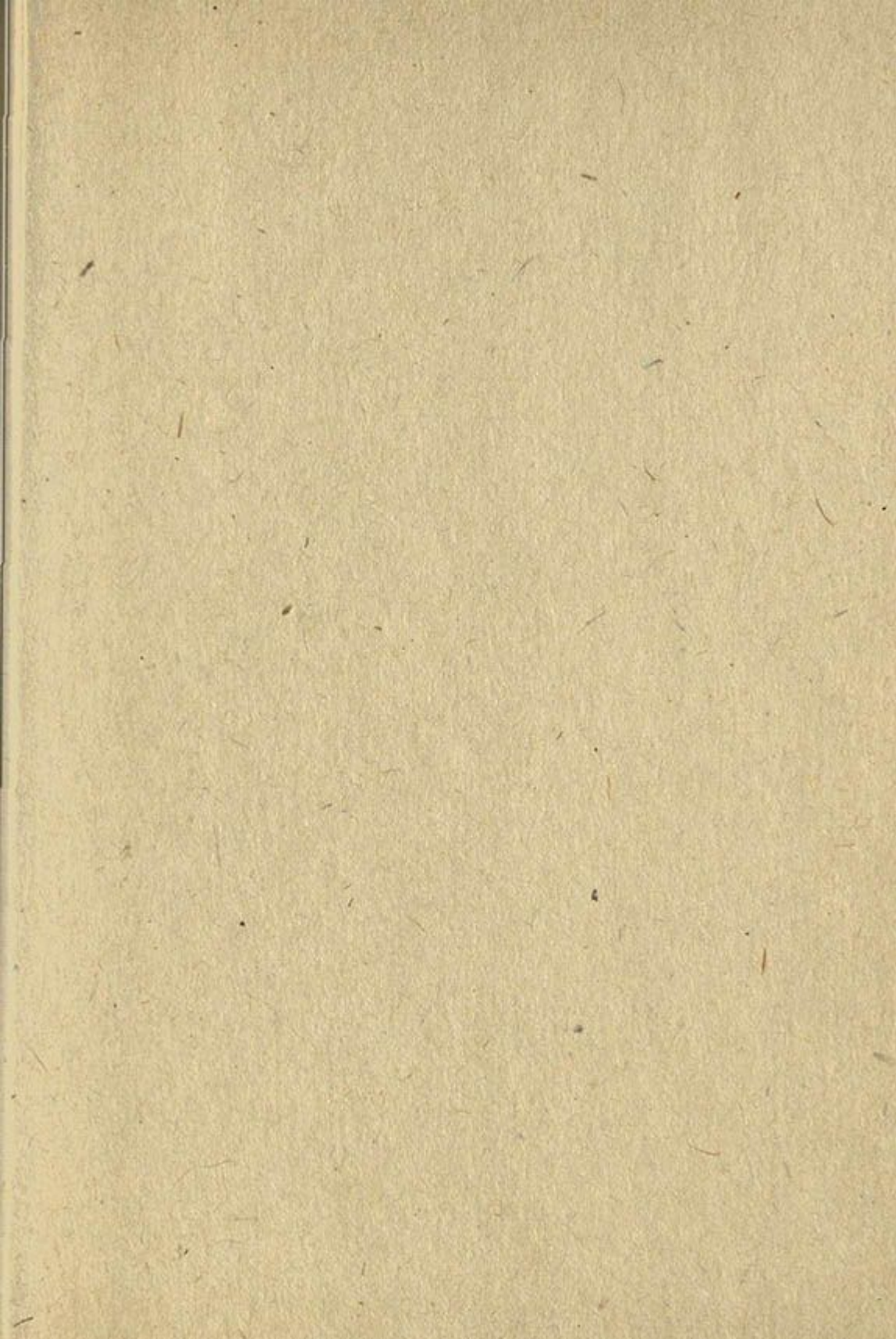
Мы былі тады толькі адны,
па дарозе ступалі спакойна.
Праімчаліся гэныя дні,
праімчаліся шпаркімі коньмі.

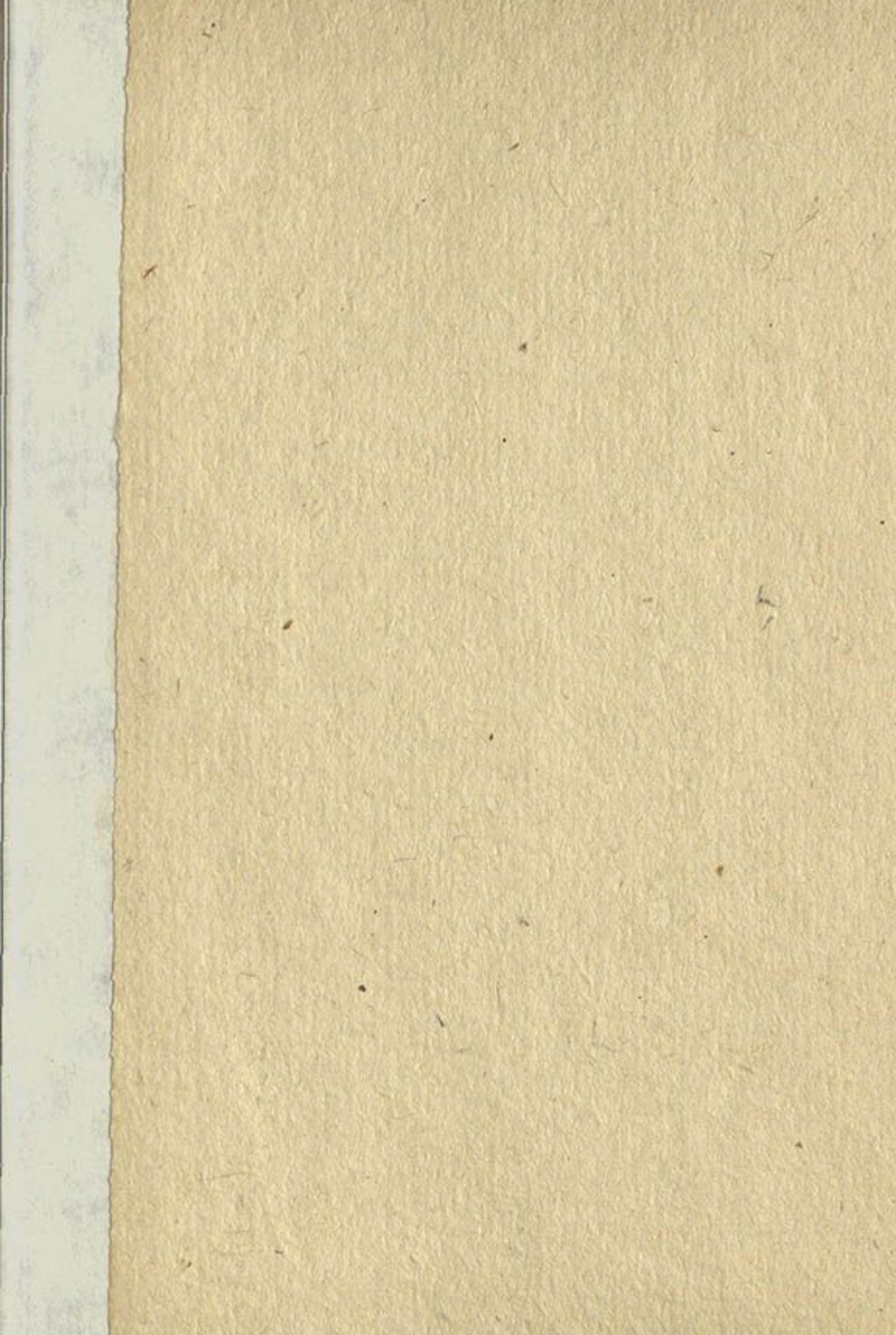
Не вярнуть їх ніколи ужо,—
только ўспомніцца, часам, як неслі,
Яшчэ жар не адцьвіў, не пажоўк,
яшчэ будуць і казкі і песьні.

24-III—26 г.

Ужаснае і вельмі гора
яшчэ будзе ў гэтым жыцці
да таго часу, калі
яшчэ будуць і казкі і песьні.
—
Зорныя і вясёлыя
і ўспомніцца
Мяне і ўсё, што
яшчэ будзе ў гэтым жыцці
і ўспомніцца
і ўспомніцца

1924 Feb 14

800000002 120 12